

Tafelrunder, det ærede Medlem nævnte, og min Anledning til at nævne det ærede Medlems Udtalelser om Mussolini og tidsfæste dem — det var den Gang, han faldt ud med Tafelrunder, den Glückstadtske — var jo den, at det ærede Medlem Hr. Drachmann havde udslynget Ordet Diktatur imod det Arbejdssystem, som jeg vil være med til at skabe gennem Bedriftsraad, og saa var det, at jeg ganske naturligt, naar det ærede Medlem vender Ordet Diktatur imod mig, nævnte, at det var ikke saa længe siden — og saa tidsfæstede jeg det Øjeblik —, at det ærede Medlem viste sig begejstret for det mussoliniske Diktatur.

Det ærede Medlem sagde til Slut, at han ansaa ganske vist Parlamentarismen for at være i Forfald. Det gør jeg ikke. Jeg vil bestemt protestere imod, at Parlamentarismen er i Forfald. Jeg tror, at Parlamentarismen er i Udvikling; det er noget ganske andet. Jeg tror ikke, at den Form for engelsk-fransk Parlamentarisme, vi har i Øjeblikket, er Udviklingens sidste Maal eller Verdenshistoriens sidste Ord. Jeg tror, vi skal frem til andre og bedre parlamentarisk-demokratiske Forfatningssystemer, og Socialdemokratiet har i sit store Grundlovsforslag af 1920 peget paa de Veje, i svejtisk Retning, som vi anser for bedre end det nuværende, men det er noget ganske andet end, at Parlamentarismen skulde være i Forfald. Nej, den er i Udvikling fremad mod stadig øget Adgang for alle Samfundets Borgere til at være medbestemmende paa en god Maade i Samfundsanliggender, ligesom jeg mener, at den økonomiske Udvikling maa gaa i Retning af, at alle Deltagere i Økonomien, ogsaa Arbejderne og først og fremmest Arbejderne, virkelig bliver medbestemmende, bliver frie Mennesker og ikke Lønslaver.

Det ærede Medlem Hr. Pinstrup sagde, at vi har kun Høst een Gang om Aaret her i Landet. Ja, det ved jeg godt. Men der er Konjunkturer adskillige Gange om Aaret, og Landbruget beskæftiger sig i høj Grad med Køb og Salg, og en Oversigt over, hvordan Købs- og Salgskonjunkturerne er, vil være meget fornuftig i de Bedrifter, der her er Tale om. Det ærede Medlem misforstod ganske Situationen, naar han sagde, at Lovforslaget ogsaa skal omfatte de almindelige Bøndergaarde; men det skal naturligvis ogsaa bruges derude. Dette Lovforslag omfatter jo slet ikke de almindelige Bøndergaarde. Bedriftsraad foreslaas kun indført, hvor der er over 10 Personer beskæftiget, altsaa kun i de store Landbrug, hvor der er al mulig Anledning til ogsaa at give Ar-

bejderne en vis Adgang til at lære den Bedrift at kende, som de gaar paa daglig Aar ud og Aar ind. Det er ogsaa Mennesker, ærede Medlemmer, de maa have samme Trang, samme Krav og Drift i sig til at komme til at tale et Ord med i den Bedrift, hvor de gaar. De skal dog vel ikke til evige Tider, saa langt vi kan se frem i Fremtiden, gaa som Folk, der ikke har det fjerneste at gøre med den Jord, de arbejder paa, den Bedrift, de virker i, hvor der sidder en enevældig Herre, som er enebestemmende, som ikke mener, der er Grund til at tale et Ord med sine Folk om Tingene. Jeg siger, det er en daarlig Arbejdsleder, naar han ikke mener, han har Grund til at tale et Ord med sine Folk om Tingene; at lovordne det er dog en naturlig menneskelig Ting.

Det ærede Medlem spurgte jo nærmest det ærede Medlem Hr. Lundberg, men jeg skal gerne svare paa Spørgsmaalet, hvad vi mente med selvejende Institutioner. Det ærede Medlem viser ved dette Spørgsmaal, at han overhovedet ikke har syslet med, ikke har beskæftiget sin Hjerne det allerfjerneste gennem mange Aar med disse Problemer, ellers vilde det ærede Medlem kende noget dertil, og han vilde ikke være saa uvidende, at han behøvede at spørge her fra denne Talerstol. Det ærede Medlem kunde blot læse Jakob Kr. Lindbergs Bog derom eller læse Statsminister Staunings Tale i Kristiania i Sommer, saa vilde han faa at vide, hvad de mener med, at Industriene i højere Grad end nu skulde søge at udløse Kapitalen. Hvilken Lykke vilde det ikke have været, om vore industrielle Bedrifter i den Periode, som min Partifælle det ærede Medlem Hr. Lundberg meget godt og skarpt karakteriserede, hvor de smed om sig med Udbytter paa 60 pCt., 100 pCt., 175 pCt., ja, endogsaa gjorde Laan for at udbetale Udbytter, om de under hele dette vilde System havde søgt at konsolidere sig i højere Grad og søgt at udløse noget af den Kapital, der staar i dem. Det er ikke Ekspropriation, men naturligvis, Ordet Ekspropriation skal jo bruges derude, agitatorisk og slet ikke anderledes, bruges, uden at man lægger nogen som helst Tanke deri. Alt dette kunde og burde det ærede Medlem have vidst Besked med og have sat sig ind i.

Saa spurgte endelig det ærede Medlem, om vi havde Bedriftsraad i vore egne kooperative Foreninger. Det behøver det ærede Medlem ikke at spørge om, det ved han alt sammen. Det maa det ærede Medlem blandt andet vide, hvis han har læst eller hørt min Fremsettelsestale. Der udviklede jeg udførligt — og det fremgaar ogsaa af